

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Masekhet megilat ta'anit

Avraham Segal <mi-Kraḳo>

<אקארקמ> ל"גס ןרפ מהרבא ןב ל"גס ףסוי ןב יולה מהרבא

Amsterdam, 419 [1658/1659]

ישילש קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10315

שעיקר הקליפות להטומאה הם שור וממור וכשהם נימד אזי יד האומות על עליזת ישראל לכן גזרה מלכות יון לכתוב במצחו של שור ושל ממור שאין לבעליהן חלק באלהי ישראל שהם מסבנו שלטולם הקליפות אלו יעמדו להם ואין סוף תקומה לישראל משמת סמאל שנקרא שור אבל הק"ה יפקד כנא מרום כמרום ואמר כך על מלכי ארמה ויגדול ישראל במהרה:

סליק פרק שני

א איתנטלו דיומסנאי מיהודה בתפלה אמי רוצה לכתוב השטות בנרסאות בין הכא ובין מדרש רבה והוא בילקוש מחמת שקרובים רכריכה להדרי אך קנת שמוס כיניהם ואמ"כ אכתוב שמוס רכיס מה שיש בין הנמרא של מסכת סנהדרין בפרק חלק כי שמוס רכיס בין נרסא דבאן ובין הנרסאות של מדרש רבה ונמרא דפרק חלק בין שלשתן שמוס רכיס: בכאן אמרו ישמעאלים כיום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר וגו' ואנו מודעו של אברהם שישמעאל בן לאברה' ונחלוק עמכם משמע שלא בקשו ליטול רק חלק פשוט ובמדרש גרם כתיב את הנכור בן השכונה יכיר לתת לו פי שנים וישמעאל בדין הוא שיטול פי שנים א"כ היה מקשה ליטול חלק הנכורה ואם כן זריבין ליתן טעם לשבט על זה כמאי קא מפלגי הנהו תרין נרסאות: ועוד גרם סס א"ל נביהא בן פסיסא אדוכי המלך וכו' אין אדם עושה ספצו בין בניו א"ל הן וא"ל והכתיב ויתן אברהם כל אשר לו ליצחק א"ל והיכן הוא כותב לבני קטורה א"ל ולבני הפלגשים וגו' וכסתלקו עמם בנושת פנים וא"כ אמר לו בתפיל הפסוק ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק ואמ"כ כשאמר לו המלך והיכן הוא כותב לבני קטורה השיב לו נביה' ולבני הפלגשים וגו' וכאן השיב לו מיד שני פסוקים ביחד ויתפילה הפסוק ולבני הפלגשים ואמ"כ הפסוק ויתן את כל אשר לו ליצחק גם כן ונסתלקו עמם בנושת פנים וכאן גרם סתם מיד ברוח להם: ועוד אבל כנעניים גרם שם בתשובה של נביהא כתיב ארור כנען ונסתלקו עמם בנושת פנים ולא גרם יותר כמו בכאן שגרם ולא עו' וכו': ו'עוד' אבל מצריים גרם שם סתם שנים רבות וכו' ולא גרם שם הפסוק של ויתנלו את מצריים וגו' כמו שגרם כאן גם בתשובה של נביהא גרם ס' רנחא עשו אכלס ר' שנים מהם כספ' ומהם זהבים יתנו לנו דינר כל יום ויום ולא גרם שם הפסוק של ומושב בני ישראל כמו בכאן רק ר' שנים וכו' זריבין ליתן טעם על זה גם גרם שם דינר כל יום ויום וככאן סלע כל יום ויום:

בטו' ביה ובשיחא עשר ביה גלו אנשי בית שאן ואנשי בקעתה ואף הם היו יתר רעה לישראל בימי יונים כלפיו הערבים ספני שלא נתחייבו גלוח בראשונה ולא הגלה אותם לא יהושע בן נון ולא רוד כולך ישראל וכיון שנתחייבו גלות בכרה ירם של בית השמונאי והגלו אותם ואוחו היום עשאוהו י"ט ששמהה היא לפני המקו שמלכת הרשע נעקר' סן העול' שג' ועלו מושיעים בהר ציון וגו' ח' מלך עולם ועד אימתי כשיאבדו גוים מארצו ואומר יתמו חטאי' מן הארץ וגו': בעשרים וחמשה ביה א איתנטלו דיומסנאי מיהודה ומירושלים כשבאו בני ישמעאל לעורר על ישראל על הבכורה ובאו עמם שתי משפחות רעות כנעניים ומצרים אמרו מי ילך וידון עמכם א' להם נביהא בן פסיסא שוער הבית לחכמים אני אלך וארון עמכם אמרו לו הוחר שלא (תחלוט) את ישראל אמר להם אלך וארון עמכם אם ינצחוני אמרו להם הרינו שבנו נצחתם אמרו ישמעאלים כתוב בתורה כיום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לורעך אחך את הארץ ואנו מודעו של אברהם שישמעאל בן אברהם ונחלוק עמכם: השיב להם נביהא בן פסיסא כחוב בתורה ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וכתוב בתורה ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק ברוח להם: כנעניים אמרו ארץ כנען שלנו היא שכן כתוב בתורה ארץ כנען לנבולותיה אמר להם נביהא בן פסיסא וכי ישגור דין שמקצתו בטל ומקצתו קיים הרי כתוב בתורה ויאמר

ובכאן איתנטלו דיומסנאי מיהוד ומירושלים כשבאו בני אפריקא לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון אמרו ארץ כנען שלנו הוא וכו' דכתיב ארץ כנען לנבולתיה וכו' ולא גרם שם כמו שגרם כאן וכאן נכחו עמם שתי משפחות רעות וגם קא חשיב שם כנעניים בתפילה ואמ"כ מצריים ואמ"כ ישמעאל וכאן חשיב ישמעאל בתפילה ואמ"כ כנעניים ואמ"כ מצריים וא"כ הנרסא של מסכת סנהדרין הוא כנען כאן וכנען מדרש רבה: ו'עוד' גרם שם אצל המצרי' שכ' זה' כתן את סן העם בעיני מצרים וישאלום וכאן במגילת ובמדרש תענית גרם אצל מצרי' הפס וק של ויתנלו וגו' ותו גרם שם

חידושי הדרושים של מהרא"ה מסכת מגילת תענית פרק שלישי

אלו נגזרים שאמרו לו תנו לנו זמן שלשה ימים וכו' מיד ברחו והכימו שדותיהן וכו' כמו למעלה אלל כנטיי' וא"כ זהו כנע
 כאן וכנע מדרש רבה: ועוד גרס גם אלל ישמעאל שישמעאל בא כטענה מהפסוק לה תולדו ישמעאל בן אברהם וכתב אלה
 תולדות יצחק בן אברהם א"כ ארץ כנען שלבו ושלכם הוא וא"כ קצת הוא נשוא כנרסא של מסכת זו אך הוא מוקל
 בפסוק דכאן מביא הפסוק של כיום הוא כרת ה' את אברהם ברית וגו' וא"כ קצת הוא מוקל ואע"פ לענין דינא ליכא
 כפיקותא דכשתיהן לא באו אלא על

ויאמר ארור כנען עבד עבדים וכו' עבד שקנה גבסים עבד למי ונכסים למי ולא
 עור אלא שיש לכם שנים הרבה שלא עבדתם אותנו אמר להם אלכסנדרוס
 תשובה נצחת השיב אתכם אם אתם מחזורין תשובה הרי מוטב ואם לאו הרי
 אתם לולעברים אמרו חן לנו זמן שלשה ימים והלכו ולא סצאו תשובה מיד
 הניחו כתייהם כשהיו סלאים שדותיהם כשהם זרועות כרמיהם כשהם גטועות
 הלכו וברחו להם: תנא אוחו שנה שביעית היתה ועשו אותה היום יום טוב:

כאן הסצרים ואמרו מתורתם אנו מביאין עליהם ראייה שני' ושאלה אשה
 משכנחה ששימי רבוא אנשים יצאו מאצלינו כולם טעונין כסף וזהב שכן כתוב
 בתורתם ויצלו את מצרים יתנו לנו כספיהם וזהבנו אמר להם גביהא בן פסיסא
 כלום אתם מביאין ראייה אלא מן התורה כתוב בתורה ומושב בני ישראל אשר
 ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה ששים רבוא היו אבותינו
 והעבדים בחמר ובלבנים ובכל עבודה חנם בלא שכר ראו כמה שוה פעולתינו
 לנו לכל יום ויום סלע לכל אחר וא' כיום ישבו פלוסופים וחשבו ולא הגיע למאת
 שנה ער שהיתה מצרים שלהם והלכו משם בבושת פנים: ובקש אלכסנדרוס
 מוקדון לעלות לירושלים הלכו הכותיים ואמרו לו הוהר שאינן מביאין אותך
 להיכנס לבית קדשי הקדשים שלהם מפני שאתה ערל וכיון שהרגיש גביה' בן
 פסיסא הלך ועשה לו שתי אנפילאות ונתן בהם שתי אבנים טובות ובהם ריבוא
 כסף וכיון שהגיע להר הבית אמר לו ארזני המלך שלוף מנעלך ונעל סתי
 אנפילאות הללו מפני שהרצפה חלקה שלא חחליק רגלך וכיון שהגיע לבית
 קדשי הקדשים אמר לו ארזני המלך עד כאן יש לנו רשות להיכנס מיכאן ואילך
 אין לנו רשות להיכנס אמר לו הרי אני נכנס וכשאצא אשוה לך גביהתך אמר
 לו אם אתה עושה בן רופא אומן תקרא ושכר הרבה תטול אמרו לא זו שם
 ער שהכ שו נחש אמרו חכמים לגביהא בן פסיסא עליך חכתוב אומר ישמת
 אביך ואסך ותגל יולדתך וכתוב חכם בני ושמת לבי ואשיבה חרפי דבר:

סליק פרק שלישי

חלק פשוט ולא על חלק ככורה
 ופשיטא שהוא מוקל בפלוגתא
 דמקוה מן הגרסת של מדרש רבה
 דבמדרש רבה גרס גם הפסוק כי
 את הככור יכיר לתת לו פי פנים
 והיה רובה ליטול חלק הככורה:
 ועוד על התשובה של גביהא בן
 פסיסא גרס גם כן
 פנמיסת זו שאמר הכל בבת אמת
 שכו' ויתן אברהם את כל אשר לו
 ליצחק ולכני הפלגשי אשר לאברהם
 כתיב אברהם מתנות ולא כתיב שאית'
 במדרש רבא שהבאתי לעיל ואם כן
 בזה הם שניים בנרסאות לנרסא
 דכאן ובנרסא דמסכת סנהדרין
 אך עדין הם מוקלקים בזה כי הם
 במסכת סנהדרין וסיים מי שכתן
 ונטינו לכניו כתיב ושיגר זה מעל
 זה כלום יש לזה כלום על זה ולא
 גרס גם כן רמזו להם כתיב שאיתא
 במסכת מגילת תענית וגם לא גרס
 כסתלקו משם ככופת פנים כמו
 שיש במדרש רבה: ועוד גרס
 גם מ'אית מתנות א' רבי ירמיה נר
 אבא חלמד שמכר להם שם טומאה
 ובכאן ובמדרש לא גרס כלום מ'אית
 מתנות וכו' ולפום ריהטא כוכל
 לומר דגם בסנהדרין גרס בעשרי'

וארבעה בנין איתנטי' לוי' דימכאי וכו' וככאן גרס בעשרים ושמשה בסיון איתנטי' לוי' דימכאי וכו'
 וא"כ נעשה זה התעשה שתי פעמים וככל פעם ופעם סיפר התעשה כמו שהיה אך קשה במדרש רבה האשמועות מומז
 מדכתב סתם בימי אלכסנדרוס מוקדון ומספר התעשה כמו שמספר התעשה במגילת תענית משמע ששתיים וספרי' קד
 מעשה כיון שהיה א"כ יש לתמוה למה נשנה בלשוננו משה שאיתא במסכת זו ומכ"ש משה שאיתא במסכת סנהדרין פרק
 חלק יש ביניהם שינויים הרבה: ובספר כותנות אור מאריך גם בישוב הגרסאות של מדרש רבה ושל מסכת סנהדרין
 יעין גם: ועל פי הקדמה זו שיש במסכת זו שמצרים באו כפינה בשביל שכתב בתורה ויתכללו את מצרים יתנו לנו
 כספיהם וזהנינו ונביהא בן פסיסא השיב להם שישראל כסלו שכר עבודה שלהם שעבדו ר"ה פנים על פי זה שמעתי ענין
 כחידושי פ"ב בעל כותנות אור על פסוק ועבדו וענו אותם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואשרי
 כן יצאו ברוב גדול דק"ל קים ליה בדרב' מייביה מי' דתייב מיתה פטור ממון וא"כ קשה למה לקה הק"ב את המצרי'
 בשתיים במיתה ובמון אלא נריך לומר הק"ב עשה הכל על פי הדין דהיינו דתייב מיתה פטור ממון היכא דתייב
 מיתה

ע"פ ופ"ב ממון באו בכת אמת אבל אם פ"ב מיתה בא בתקילה ואפ"כ פ"ב ממון או פ"ב ממון בתקילה ואפ"כ פ"ב מיתה כמו הנזכר כ"ס בשנת ע"ן בהילכות שבת פ"ב בשתייהן : ועוד יש נד אמת דלא אמרינן ק"ס ליה נדרכה פ"ב מיתה ח"ל נבי מיתה ב"ד אבל נבי מיתה בידי שמים פ"ב שתייהן לכן אמר הפסוק ועבדו וענו אותם ארבע מאות שנה ר"ל בתקילה נדרך עבדות ואמר כך בענוי קשה כמו שאצרו ח"ל נסרך נפה רך בתקילה רך ואמר כך בפריכה בקשה וידוע הוא דעל עבדות שמערים עשו עבדות בישראל על זה היו המצרי' חייבין לשלם לישראל שכירות שלהם ועל ענוי קשה שמתו כמה וכמה נפשות מישראל מממת ענוי שלהם עלבד וזה שטעו לילדים קטנים על זה היו חייבין המצריים מיתה וכבר אמרנו נסרך בתקילה כפה רך ואפ"כ בפריכה א"כ היו חייבין מתקילה ממון ואפ"כ מיתה ועל זה אמר הפסוק ועבדו וענו אות' ר"ל בתקילה עבדות זה ממון ואפ"כ וענו אותם זה מיתה ועוד וגם את הנז' אשר יעבדו דן אנכי ר"ל אני אדון אותם במיתה בידי שמים לכן ואמרין כן יצאו ברכוש גדול ר"ל שבדין יצאו ברכו' גדול ויטלו ממון שלהם וגם דן אכזבי אצרו ח"ל זו עשר מכות זו מיתה דפייבין הם שתייהם אבל בלא זאת קשה למה ואמרין כן יצאו ברכוש גדול זו ממון ודן אכזבי זו עשר עכו"ה הא קאל נדרכה פ"ב מיתה אבל שמתא אפי' שפיר כדאמרן ע"כ שמעתי : ועל פי זה אמרתי שזה היה כוונת פרעה באצרו מה ואת עשינו כי שלמנו את ישראל מעבדנו אמרו ח"ל כך אמר פרעה לקינו ונטלו ממוכינו ושלמנו וקשה עאי שייכות אלו שלשמן זה לזה הא בפסוק אינו מזכיר רק מה ואת עשינו כי שלמנו ולא מזכיר שום דמו שהיה מתרעס על לקינו ונטלו ממוכינו אבל לפי דברינו הוא יובן דלפ"ל קשה להם נפסוק על אמירת פרעה מה ואת עשינו כי שלמנו הא ע"כ בהכרח היה נריך לשלם אותם ממטע עשר מכות שהביא הק"נה עליו לא כך אמר פרעה שיקרא דדינא פירכא הוא לקינו ונטלו ממוכינו הלא הדין כונן דמקום שיש פ"ב מיתה אין שם פ"ב ממון לכן אמר לקינו זו מיתה ונטלו ממוכינו דמ"כ פטורין אכמנו מדא

אלא עכ"ל כדאמרן דלא אמרינן דפטור אלא איכא דפ"ב מיתה ופ"ב ממון באו בכת אמת אבל איכא דבא בתקילה ממון ואפ"כ מיתה פ"ב בשתייהן ואכמנו חייבין להם ממון וממת עבדות שלהם שמתקילה עבדנו בהם ואפ"כ מממת ענוי שעשינו בהם פייבין אכמנו מיתה לכן חייבין אכמנו שתייהן א"כ שמתא קשה כי שלמנו למה באמת שלמנו אותם קודם ומכס הא הק"נה אמר ועבדו וענו אותם ארבע מאות שנה ואת ח"ל נסרך נפה רך בתקילה רך ואמר כך בפריכה בקשה וידוע הוא דעל עבדות שמערים עשו עבדות בישראל על זה היו המצרי' חייבין לשלם לישראל שכירות שלהם ועל ענוי קשה שמתו כמה וכמה נפשות מישראל מממת ענוי שלהם עלבד וזה שטעו לילדים קטנים על זה היו חייבין המצריים מיתה וכבר אמרנו נסרך בתקילה כפה רך ואפ"כ בפריכה א"כ היו חייבין מתקילה ממון ואפ"כ מיתה ועל זה אמר הפסוק ועבדו וענו אות' ר"ל בתקילה עבדות זה ממון ואפ"כ וענו אותם זה מיתה ועוד וגם את הנז' אשר יעבדו דן אנכי ר"ל אני אדון אותם במיתה בידי שמים לכן ואמרין כן יצאו ברכוש גדול ר"ל שבדין יצאו ברכו' גדול ויטלו ממון שלהם וגם דן אכזבי אצרו ח"ל זו עשר מכות זו מיתה דפייבין הם שתייהם אבל בלא זאת קשה למה ואמרין כן יצאו ברכוש גדול זו ממון ודן אכזבי זו עשר עכו"ה הא קאל נדרכה פ"ב מיתה אבל שמתא אפי' שפיר כדאמרן ע"כ שמעתי : ועל פי זה אמרתי שזה היה כוונת פרעה באצרו מה ואת עשינו כי שלמנו את ישראל מעבדנו אמרו ח"ל כך אמר פרעה לקינו ונטלו ממוכינו ושלמנו וקשה עאי שייכות אלו שלשמן זה לזה הא בפסוק אינו מזכיר רק מה ואת עשינו כי שלמנו ולא מזכיר שום דמו שהיה מתרעס על לקינו ונטלו ממוכינו אבל לפי דברינו הוא יובן דלפ"ל קשה להם נפסוק על אמירת פרעה מה ואת עשינו כי שלמנו הא ע"כ בהכרח היה נריך לשלם אותם ממטע עשר מכות שהביא הק"נה עליו לא כך אמר פרעה שיקרא דדינא פירכא הוא לקינו ונטלו ממוכינו הלא הדין כונן דמקום שיש פ"ב מיתה אין שם פ"ב ממון לכן אמר לקינו זו מיתה ונטלו ממוכינו דמ"כ פטורין אכמנו מדא

סליק פרק שלישי

דרושים

פרק רביעי

מה שאמר בסוף הפרק שימה כפיהם אלו הלכות וכו' ג"ל לפיזה כתייבדו הפסוקים על נכון דלעיל מביה אמר ויאמר ה' אל משה הכך שכב עם אבותיך וקם בעם הזה וזכה אמרי אלהי ככר הארץ וגו' ומרה אפי' בו ביום ההוא ועובתים והסתרתי פני מהם והיה לאכול ג א א 3 I וענאבו

תמוז בארבעה עשר בתמוז א ערא ספר נזירותא * ספר נזירותא * דלא לספד ספני שהיה כרוב ומנוח לצדוקים ספר נזירות אלו שנטקלין ואלו שנשרפין אלו שזורגין

ומנאזו רעות רבות וזרות ונו' ואכזי הסתר אסתיר פני
 ביום ההו' ונד' ועתה כתבו לכם את השירה ונו' למען תהיה
 לי השירה הזאת לעד בכני ישראל כי אביאנו אל האדמה
 ונו' וענתה השירה הזאת לפנינו לעד כילא תשכח מפי זרעו
 *וראו להקשות מאי ועתה כתבו למה לי מלת ועתה ומאי
 הים המקרא חסר אם אמר כתבו לכם את השירה ונו' ועוד
 למה לי שימה כפיהם הא כבר אמר ולמדה את בני ישראל
 וכן שאר דקדוקי' הכל יוכן מחילא והוא הדבר אשר אמרו
 ח"ל בחדש על פסוק אכתבו לנו רובי תורעי כמו ור נחשבו
 היה בדעתו של הק"ה לכתוב כל התור' ככתב אפילו תור'
 שבעל פה ואפילו מה שתלמיד וויתק עתיד למדש אך כפה
 הק"ה שישראל עתידין לעשות העבל ויגלו בין האומות
 העולם ויטלו מהם התורה וישתכח מהם שמו של ישראל לכן
 נתן להם תורה שבעל פה כדי להיות התורה נחקק בלבו
 של ישראל וא"כ אף שיהיו בין הא"ה לא ישתכח מהם שמו
 של ישראל מפעת התורה שבלבו מה שאין כן אם הכל היה

פי' כחמד
 על פסוק
 ועתה כתבו
 לכם את
 השירה

שנהרגין ואלו שנחנקין וכשהיו כותבין * ארש שואל
 והולך גרואה בספר אומר להם מניין אתם יודעין שורה
 חייב סקילה וזה חייב שריפה וזה חייב הרגה וזה חייב
 חניקה לא היו יודעין להביא ראיה מן התורה אשר יורוך
 שאין כותבין חלכות בספר * ועוד שחיו ביתוסין אומרי'
 עין חחרת עין שן חחת שן הפיל אדם שנו של חבירו
 יפיל את שנו של חבירו סמא את עינו של חבירו יסמא
 את עינו יהו שוויס באחר * ופרשו השמלה לפני זקני
 העיר הרברים ככתבין * וירקה בפניו שתהא רוקקת
 בפניו אמר להם חכמים והלא כתוב * התורה והמצוה
 אשר כתבתי להורותם (ס"א התורה אשר כתבתי
 והמצוה להורות') וכתוב ועתה כתבו לכם את השירה
 הזאת ולמדה זה מקרא שימה כפיהם אלו הלכות ואותו
 היום שבטלוהו עשאוהו יום טוב :

סליק פרק רביעי

ככתב ישתכח מהם התורה לאמר כטילת התורה מהם וא"כ לפי זה ממש אמרו הפסוקים הדברים כהזויתן הכך שכתב
 אבותיך ונו' וזמרה אפי כהם ר"ל שיגלו בין האומות וא"כ תשתכח מהם התורה לכן אמר ועתה כשיהיה ישראל מייבין
 בלות בין האומות העולם כתבו וז' תורה שכתב ולמדה שימה כפיהם ר"ל תורה שבעל פה משום ויהיה כי תמנאנה אותו
 רעות רבות וענתה השירה הזאת לעד כי לא תשכח מפי זרעו וכל אם לא היו מוטא' לא היה תורה שבעל פה אלא הכל
 ככתב בתורה שכתב :

ועל פי זה כ"ל מה שאמרו חכמי המקובלים * לאמלא שלא הכה משה הסלע לא היה שום משלוקות בישראל בפלפול
 התורה אבל לאחר שהכהו נתרבו בהם משלוקות שנ' וכפטיש יפוצץ סלע מתחלק לכמה כגזרות אף דברי תורה
 מתחלק לכמה טעמים ע"כ וראוי ליתן טעם בזה למה בהכרח הסלע נתרבה משלוקות ולא קודם לכן הא כל מדותיו של
 הק"ה הוא מדה כנגד מדה מאי מדה כנגד מדה יש בזה אבל לפי הקדמה שהקדמנו אתי שפיר דאם לא היו ישראל
 מוטאים היה הק"ה כותב אפילו תורה שבעל פה אבל כשצטאו בתמיצו גלות ומחמת זה נתן הק"ה תורה שבעל פה
 כדי שלא תשתכח מהם התורה ושם של ישראל כמו שאמרו וכבר ידוע זה אם היה משה רבינו ע"ה נכנס לארץ לא היה
 שעבוד מלכויות וא"כ אם משה נכנס לארץ לא היה לישראל שעבוד מלכויות היה הק"ה כותב אפילו תור' שבעל פה ואם
 היה הק"ה כותב תורה שבעל פה בוודאי היה כותב לנו הכל על פי האמות ועל פי הלכה פסוקה ולא היה שום פלוגת'
 בין התנאים ובין האמוראים דזה אמר אסור וזה אמר מותר וזה כוסל וזה מכשיר דלמי שיהיה לו איזה ספק מיד היה
 משיין בתורה לעסק הלכה וא"כ לזה אמרו חכמי המקובלים ז"ל אם לא הכה משה בסלע היה נכנס לא"י וא"כ כשנכנס
 לא היה לישראל שעבוד מלכויות והיה הכל אפילו תורה שבעל פה ככתב לא היה משלוקות בישראל בפלפול של תורה כמו
 שאמרו אבל עכשיו כשהכה הסלע ונחמת זה לא וכה לכנס לא"י ואם כן היה לישראל שעבוד מלכויות ונחמת זה נתן
 הק"ה תורה שבעל פה קבלה איש מפי איש וימות משה עד עכשיו א"כ נחמת זה נתרבו משלוקות בישראל דזה אומר
 וזה מתיר דזה אומר כך אמר לירבי וכך קבלתי מפי רבי וזה אמר לא כך וכן כיוצא בזה ודוק :

פי' עמוק
 על היותו
 של חכמי
 המקובלים
 אמלא שלא
 הכה משה
 את הסלע
 לא היה
 משלוקות
 בישראל

ועל פי זה יוכן מדרש תמו' מאור ארץ לו שער ואין לו פירוש כלל לפום רהיטא והוא בפרשת בלק בסוף
 הפרשה * לפי שכתעבל משה ר"ל אלל מעשה ומרי שלא עשה מעשה פכחם לכך לא ידע איש את קבורתו ללמדך
 שצריך אדם להיות עו' כחמר וקל ככסר ובבדור כארי לעשות רצון קונו ומכאן אתה למד שמדקדק הק"ה עם נדיקי' כמות
 השערה פ"כ והנה המדרש הזה קשה להוליו מאי שייכו זה לזה משום שלא עשה מעשה פכחם לכך ולא ידע איש קבורתו
 הלא כל מדותיו של הק"ה הם מדה כנגד מדה אבל לפי דברינו יוכן שפיר דכבר אמרנו אם היה עשה ככ"ל א"י לא היה
 שעבוד מלכויות לישראל ומנינו שכתבם תקן המטא של כדכ ואביהו כמו שפרש בוורס פכחם כן אלעזר כן אהרן הכהן
 והקשה אטו לא ירעין שאלעזר היה כן אהרן הכהן אלא פכחם בעגמו היה כן אהרן וכן אהרן קאי על פכחם שבעה

פי' עמוק
 על מדרש
 לפי שכתעבל
 משה אלל
 מעשה ומרי
 לכך ולא ידע
 איש קבורתו

חידושי של מהרא"ה

מהרב זמרי פרק' כשמתו ממנו' וכתבנו על כבוד
 ואביהו בתוכו וא"כ פתקם בעצמו היה בן אהרן ע"כ בזה'
 ואני הוספתי כוכך משלי על דברי הוזהר כפי מיעוט שכלי
 כפי אשר הורוני מן השמים דטעם של גלגול הוא כדי לתקן
 עבשיו המטא האדם שמתגלגל בו עושה שכר כפגמה
 הכשמה וא"כ היה צריך לתקן פתקם המטא של כדב ואביהו
 וזה שהם קלקלו ונאמית לכוס דהיטא הא פתקם גם כן
 קלקל במטא כמה שפאטו כדב ואביהו דיש פלוגתא בנמר'
 באיזה מטא מתו כדב ואביהו דלמד מ"ד דנוסוס שהורו
 הלכה בפני משה רבן וכל המור' הלכה בפני רבו הוא מייב
 מיתה ופתקם נ"כ קלקל באותו מטא סעורה הלכה בפני
 משה רבו בל הכועל ארמית קא"י פונעין בו ועל זה הרב
 את זמרי ובאמת בנוורא ופכת סנהדרין אמר וירא פתקם
 ויקח רמח בידו מאי ראה ראה שאין פגמה ואין תבונה
 נגד ה כל מקום שיש מלול שם אין מולקין כבוד לרב ונוסוס
 זה לא נטל רשות ממה רבו דפתקם קנא לשם נבאות ד"א
 דאה שולאך השמית בעם וא"כ אם היה נטל רשות בחוך
 כך הוה המלאך משמית העם כולו משום זה לא נטל רשות
 כדי לעבור המנחה : ולפי זה והו כוונת הבבסוק* פתקם
 בן אלעזר בן אהרן הכהן ומתת סכתגלגלו בתוכו כשמות
 בעצמו היה בן אהרן הכהן ומתת סכתגלגלו בתוכו כשמות
 של כדב ואביהו והקסה הכתוב בעצמו הקושיא שהקשינו
 הא פתקם בעצמו כתקלקל במטא של כשמות כדב ואביהו
 שלא נטל רשות ממה רבו נהריגת זמרי וומתך הבתוב
 בעצמו אלו שני תרומים שאמרנו מד נקנאו את קבאתי
 בתוכם שקינא לשמים ובמקום שיש מלול שם אין מולקין
 כבוד לרב והתירוץ השכי ולא בליתי את בני ישראל אם היה
 נטל רשות ממה רבו הוה בחוך כך ישראל כלן מכולין
 בדבר שהשמי' בהם המלאך לכן לא נטל רשות לכן והיתה לו
 לזרעו אמריו נרית כהונת עולם דלמד מ"ד שמתו כדב
 ואביהו מחמת שלא היה להם בניס אבל לפתקם והיתה לו
 לזרעו מחמת שיש לו ורע לכן נדין הוא שיטול שכרו משלם

חלק הכהונה בשביל כדב ואביהו דהוא תקן המטא שלהם
 כהלכתו וכבר ידוע ליודעי מן שמה רבינו ע"ה התפלל
 להק' צה אעברה כ"א ואראה את הארץ ר"ל להיו' מתעבר
 משתי נשמות של כדב ואביהו והו שאמר כ"א ר"ת כדב
 אביהו ואעברה הוא לשון של הריון והיה מתאוה להיות
 מתגלגל' בו בשמות של כדב ואביהו כדי לכנס לא"י כמו
 שהיה פתקם מוטא מלחמה שהשיב לו הק' כה רב לך לתוסף
 דבר אלי עוד בדבר הזה ד"ל כבר כתבנו אלנו הכשמות
 בתוך פתקם ובפתקם כבר תקן המטא שלהם וא"כ אין
 צדיקין עוד לשום תקון וכבר אמרנו אם היה משה נכנס
 לא"י לא הוה לישראל שעבוד מלכיות והטעם שלא ידע איש
 את קבורתו של משה דאם היו יודעין מיד הולכי' על קברו
 להתפלל ומתנטל שעבוד מלכיות ושעבוד מלכיות הוא
 בהכרח להיות נשמות שאברהם ביררו מלכיות דאם לא
 היה מלכיות היה גיהנם וא"כ אם משה נכנס לא"י לא הוה
 שעבוד מלכיות ולא הוה ב"ה מרב וישראל הוה שריון בלא
 מטא והיה ראוי שידעו קבורתו של משה דלמה לא ידעו
 כדי שלא להתנטל השעבוד מלכיות כפתלת על קברו הא
 בלא זה ג' ב"ל לא הוה שעבוד מלכיות אם היה משה נכנס
 לא"י ובו נבוא לביאור לפי שכתעצל משה שלא עשה מעשה
 פתקם זה היה סיבה שלא נתקבל' תכלתו שהתפלל אעברה
 כ"א להיות בתוכו מתגלגל כשמות של "כדב ואביהו שהשיב
 לו הק' צה רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה כמו
 שאמרנו דפתקם כבר תקן המטא שלהם ואם כן לא היה
 נכנס לא"י ובהכרח להיות שעבוד מלכיות ולכך ולא ידע
 איש קבורתו כדי שלא להתפלל על קברו להתנטל שעבוד
 מלכיות אבל אם היה מתעצל והיה עושה מעשה פתקם
 הוה בתוכו כשמות של כדב ואביהו וככנס לא"י כמו שכנס
 לא"י פתקם ולא הוה שעבוד מלכיו' והיו יודעין את קבורתו
 אבל עכשיו שלא עשה מעשה פתקם כתגלגל הדבר שלא
 נכנס לא"י ובהכרח להיות שעבוד מלכיות לכך ולא ידע
 איש את קבורתו ודוק היעב ותמצא שפירוט קאמר הוא

פי' כחמד
 על פסוק
 פתקם בן
 אליעזר בן
 אהרן הכהן
 וכו' כוסף
 על פירוט
 הוזהר

סליק פרק רביעי

פרק המישי

אב נט' באב א זמן אע"י בהניא דלא לספד מפני שכשעלתה גלות
 הראשונה לא היו מביאין בו קרבן עצים אמרו חכמים למחר כשיעלו
 הגליות אף הם יהיו צריכין להביא התקינו להם חכמי' את יום חטשה עשר באב
 שיחיו מביאין בו קרבן עצים וכל מי שחוא מעלה קרבן לסקרש אפי' עצים פטור
 מאותו הספר של אותו היום ואינו צריך לומר הטאות ואשמות נדרים ונדרות
 בבורות ומעשרות חודות ושלמים לכך הוא אומר כל אינש דאיתי עלהוי אעין
 או בכורים ומאי הוא זמן אע"י בהניא זה הוא שאתה אומר כט' בו בני דת' בן

פירוש

א זמן אע"י כהניס * בעסקת
 פענית כפרק בשלשה פרקי' בטכה
 קא תשוב שם בעטנה זמן עני
 כהני' והעם תעשה באחד בניסן
 בני ארס בן יהוד' וכו' כמשה עשר
 באב בני ותוא בן יהודה וכו' :